

SLOVENE

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 25.—
za pol leta „ „ „ 13.—
za četrt „ „ „ 6.50
za en mesec „ „ „ 2.20
za Nemčijo celoletno 25.—
za ostalo inozemstvo 35.—

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 22.40
za pol leta „ „ „ 11.20
za četrt „ „ „ 5.60
za en mesec „ „ „ 1.90
Za poljenje na dom 20 v. na
mesec. — Posamezne štev. 10 v.

Inserati:
Enostolna petstvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat „ 13 „
za trikrat „ 10 „
za več ko trikrat 9 „

V reklamnih noticah stane
enostolna garmondvrsta
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljenju primeren popust.

Izhaja:
vsak dan, izveniši nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6/II.
Kotopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma, se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah št. 6.
Sprejema naročnine, inserate in reklamacije.
Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Novi cilji.

Boj, ki se zdaj bije na Dunaju, je usoden in napaka v njem bi se utegnila za desetletja poznati. Zastopniki naše stranke, ki jim zaupa vse slovensko ljudstvo, se bodo brez dvojbe pod vodstvom našega nedosežnega dr. Šusteršiča, tega kristalno čistega, načelno zvestega in v svoji nesebičnosti čudovito jasnega politika, izkazali vredni svoje naloge.

Gotovo je, da naši poslanci ne smejo biti malenkostni. Ne sme jih preslepiti trenutje. Pomen jugoslovanskega naroda za avstrijske Slovence in za celo državo zahteva od poslancev S. L. S. posebno široko obzorje in daleč segajoče smeri. Iz rok v usta je politika umirajočih ali pa lenih strank. Ljudska stranka slovenskega ljudstva živi in hoče živeti in delati.

Ne smemo pa pozabiti nikoli, najmanj v tem trenutju, da smo vse uspehe dosegli v bratovski zvezi s sorodnimi strankami »Slovanske Unije«, in ko bi hoteli sami sedaj uživati, kar se je doseglo, treba pomisliti, da sami ne moremo obraniti mirne posesti. Prva naša dolžnost je torej: zvestoba svojim zaveznikom, naj pride, kar hoče.

Zivotarijo pač stranke, ki se jih lahko kupi, ki prodajo za trenutne uspehe tudi zvestobo. Naša ne sme in ne more biti med njimi. Naj trguje s to vladjo, kdor hoče; naši zastopniki ne bodo.

Prva državna zbornica, izvoljena po splošni in enaki volilni pravici, je privabila s seboj še mnogo starih elementov, najnevarnejši po naših mislih med njimi — tradicije poljske politike; poleg nje pa jalove svobodomiselnosti stranke raznih narodov. V ljudskem parlamentu morejo uspešno delovati samo odkrite ljudske stranke. Svobodomiselnost vseh barv se je bilo pri volitvah zvezalo; tudi socialni demokratje so igrali pri tem svojemu programu nasprotno ulogo. Sami nosijo zdaj posledice. V Ljubljani, na Koroškem in na Štajerskem so tudi med Slovenci pomagali liberalcem.

Hinavstva ne bomo mirno prenašali. Čuli smo že in zdaj bo zopet ta krik šel od severa do juga, da je obstrukcija ubila parlament in oškodovala ljudstvo. Naj pribijemo dejstva:

1. Naši poslanci in ž njimi zvezana »Slovanska Unija« po svoji večini za-

hteva izpremembo poslovnika. Predsednik z nami v tem boju najožje zvezane češke kmečke stranke, Udržal, je v državni zbornici v soboto to iznova jasno povedal. Rekel je, da je s svojo stranko pripravljen sodelovati, da se napravi poslovnik, ki onemogočuje vsako obstrukcijo.

2. Vlada in višji faktorji v državi stoje vedno v strahu pred nemško obstrukcijo in zato ne more parlament dalje. Videli smo ob pogajanjih zadnje mesece, da se vlada vkljub temu, da je po veliki večini nemška, ni upala prav ničesar, čemur ni pritrdil nemški blok. Krščanski socialci v tem bloku ne pomenjajo nič. Tja morajo, kamor jih suje nemški svobodomislec in radikalni šovinist.

Razmere v avstrijski državni zbornici so take, da se vlada ne samo ne upa nič storiti proti volji nemškega bloka, marveč tudi nič brez njegovega privoljenja. Priznati moramo, da je tudi v tem bloku nekaj treznih mož. A neomajna resnica ostane, da bi ti ne mogli priti do veljave, če bi se »Slovanska Unija« količkaj kazala razbita, ali oportunističko popustljivo. **Sirah pred nemško obstrukcijo tare parlament, ne pa odpor slovanskih strank.**

3. Nemški blok in socialni demokratje pa nočejo izpremembe poslovnika, ker hočejo zase imeti prosto pot do obstrukcije, ki jo pobijajo pri »Slovanski Uniji« tudi, ko je še ni. Saj res: Slovani naj mirno gledamo, da Nemci zgolj iz trme obstruirajo v češkem deželnem zboru in ne puste tam niti tega, da bi se izvolil deželni odbor. Vlada se ne gane proti njim. Zdaj naj bi se pa kdo zmenil za klevete, ki jih kriče proti »Slovanski Uniji«! Preneumno! Delo za ljudstvo je v državni zbornici mogoče samo, če ne bo živila v vednem strahu pred nemško obstrukcijo; seveda odpade pri tem sama po sebi tudi vsaka misel, da Slovani zase zahtevajo kako predpravo v tem oziru. Socialni demokratje so s svojim sodelovanjem pri volitvah napihali nemški blok in mu dajejo zdaj še vedno potuho; tega greha jih nihče ne more odvezati.

Novo volitve bi zrak izčistile. Druga zbornica bi imela pretežno drugačno lice, nego sedanja. In zato se jih ne samo ne bojimo, marveč zdi se nam, da so naravnost potrebne.

Vse, kar dela vlada glede na pogajanja med strankami, oziroma še bolj to, česar ne dela nam priča da imajo tisti prav ki so tedaj da Bienenrth tira stvari zavestno tako daleč da pride

razpust. Seveda ni mogel tega izprva javno povedati; zadnje dni pa stopa s tem jasno na plan. Njegov račun se bo skoro gotovo izkazal. In s tem pride plačilo za nemški blok in njemu sorodne stranke, ki se vse razpusta boje kot zlodej križa. Čedno in zaslužno plačilo!

Stranke, ki so si ostale dosledne in značajne, ki jim je res za blagor ljudstva in za napredek cele države, bodo notranje okrepjene, po številu ojačene in očiščene prišle iz boja. Marsikaj se bo izpremenilo tudi v vrstah »Slovanske Unije«. Eno je pa gotovo: Misel najtesnejše parlamentarne zveze slovanskih, krščanskih ljudskih strank ne bo zaspala! Ko se prične volilni boj, bo odmevala od Krpatov in Krkonoš dol do Triglava in jadranskih obali in drugi, očiščeni parlament jo bo našel uresničeno.

Ob dvanaajsti uri.

Dunaj, 14. grudnia.

Zahteve agrarcev.

Strune so do skrajnosti napete. Treba je le še malo zaviti vijak in popokajo. Odgovornosti za posledice pa noče in ne more prevzeti nobena stranka. Vlada pa se tudi dosti ne potruži, da bi parlament obvarovala krize. Vse kaže, da je vlada že pripravljena na § 14 in na razpust drž. zbora. S tem si vsaj za nekaj časa podaljša življenje. In tega bi bil najbolj vesel dr. Schreiner, ki se tako nerad loči od ministrske mize.

Ovire in težave so iste, kakor pred tedni. Vlada zahteva pooblastilo prvič za trgovinsko pogodbo z Rumunijo, drugič za pogodbo z balkanskimi državami in tretjič s prekomorskimi deželami. Ker bi uvoz zaklane živine brez vsakega dvoma jako škodoval avstrijski živinoreji, zato vlada kot odškodnino ponuja za bodočih devet let šest milijonov kron na leto v povzdigo živinoreje. Agrarci brez razlike strank pa se odločno upirajo vladni zahtevi. Le zaradi krone bi dovolili trg. pogodbo z Rumunijo. Toda vlada samo za to pogodbo ne dovoli nobene odškodnine. Češki agrarci pa sploh nočejo sedanji vladi prav ničesar dovoliti. O tem se vrše posvetovanja in pogajanja dan na dan in skoraj brez odmore. Toda vlada je neizprosna, in agrarci so nespravipljivi. Pripomnim še, da bi se državni prispevki za povzdigo živinoreje razdeljevali po številu živine

v posameznih kronovinah. Kranjska bi dobila 133.442 kron, Štajerska 377.893 kron, Koroška 134.694 kron itd.

Rusinske zahteve.

Rusinski poslanci so v soboto pričeli z obstrukcijo. Jezi jih, ker niso vabljeni k raznim pogajanjem. Dalje pa sami priznavajo, da si dajo obstrukcijo odkupiti. Svojih zahtev niti ne pretiravajo. Galicija bi namreč dobila za živinorejo na leto okroglo 1.430.000 kron. Rusini zahtevajo, da vlada izplačuje tretjino te svote neposredno rusinskim gospodarskim društvom. Bojé se namreč, da bi jim Poljaki prepuščali le neznatne svote. Poljaki pa ugovarjajo, da bi Rusini te državne podpore uporabljali večinoma za svoja politična in narodna društva. Baron Bienenrth je obljubil rusinski deputaciji, da hoče s posebno naredbo razdeliti med Poljake in Rusine za Galicijo določene zneske. S tem zagotovilom pa Rusini še niso zadovoljni, in zato so danes vložili dva nova nujna predloga. Znani dr. Trylovskyj zahteva, naj vlada ne preganja kolednikov, ki o božičnih praznikih po stari navadi s petjem od hiše do hiše nabirajo darove.

Posl. Petruščević pa nujno predlaga, naj vlada razveljavi znani ces. patent iz l. 1854. o kazenski oblasti upravnih in policijskih oblastev.

Dr. Trylovskyj je danes več ur s svojim govorniškim ričetom zabaval zbornico. Nemce je zmerjal, zakaj vsi ne gredo »proč od Rima«. Slované je rotil, zakaj ne podpirajo Rusinov proti vladi in Poljakom. Okoli pol 5. ure je bil Trylovskyj že tako hripav, da je moral končati svoj govor. Zbornica je seveda z veliko večino odklonila nujnost predloga. Sedaj se vrše še vedno pogajanja med baronom Bienenrthom in Rusini. Pozvan je na Dunaj tudi galški ces. namestnik, da posreduje. Ako Rusini odnehajo, prične se v zbornici razprava o trgovinski pogodbi.

Proračunski odsek.

Kocka pade skoraj gotovo že jutri ali v četrtek v proračunskem odseku. Ravno kar se vrši razprava v odseku o podaljšanju špiritovega kontingenta. To vprašanje pa ni »punctum saliens«, marveč proračunski provizorij. Ako se v odseku razprava zavleče do petka, potem baron Bienenrth skoraj gotovo že ta teden pošlje državni zbor na počitnice, sam pa pojde pabrkovat s § 14.

Ostali odseki.

Odsek za poslovnikovo izpremembo je sklenil, naj se poviša število zbor-

LISTEK.

Lovca Skok in njegov pes sokol.

Lovska črtica.

Najrazličnejše stvari so človeku včasih všeč, toda pravo, resnično ljubezen pa občuti le enkrat, ali pa celo nikoli. Tako vsaj trdovratno zatrjuje gospod okrožni lovec Skok. Nešteto psov, pravi, da je že imel, a nad vse ljub, naravnost nepozaben, da mu je le eden — njegov sokol. Kupil ali praznoprav zamenjal ga je pri Sv. Ani od nekega lovškega vajenca, ki se je klajtil okoli brez službe in s katerim se je gospod Skok sešel slučajno v šentanski gostilni »pri Tončku«. Takoj na prvi pogled mu je žival nad vse dopadla, in ta vzajemna ljubezen se je vkoreninila in trajala do zadnjega pasjega vzdihljaja. Gospodar krasnega psa je sedel za mizo, osminko žganja pred seboj ter zabavljaj gostilničarju, ker mu ni hotel dati še kozarček žganja na kredo; bil je še mlad človek pri kakih 25. letih, vendar pa rmen in suh kot posušen češminov grm in iz oči mu je neprikrito zrl potepuh. Obleden je bil v lovsko suknjo — gotovo preostanek nekdanjih boljših časov —

kateri se je pa na prvi pogled poznalo, da je njen gospodar zadnjo noč prespal v obcestnem jarku.

Četudi se je gospod Skok vedno in skrbno ogibal slabe tovaršije, vendar je takoj prisedel k neznanu in se pričel razgovarjati z njim. Kmalu je izvedel, da je rokovnjač že svojo puško in nahrbtnik gostilničarju zas avil in da hoče sedaj zastaviti tudi psa, a gostilničar na noben način noče vzeti psa, ker mu je žal žganecv in drugih stvari, katere bi sestradana žival požrla. Skok početkomu ni zinil niti besedice, kako zelo mu pes dopada; poklical je pa na mizo steklenico dobre slivovke, katera se »pri Tončku« vedno dobi, in je pridno nalival svojemu sosedu.

V eni uri je bila kupčija sklenjena v tem smislu, da mora lovec plačati za potepuha dvanaest steklenic slivovke in v zameno mu ta dá psa. V čast zadnjemu bodi rečeno, da se je le težko ločil od zveste živali, in beseda se mu je tresla, ko je slikal Skoku krogolove vrline in mu vrv privezoval krog vratu. Skok je potrpežljivo čakal in na tihem občudoval plemenitega psa, ki po lovčevi sodbi ni mogel biti starejši kot dve leti; barve je bil sive in v sredi plevne nite glave je sijalo dvoje črnih, zveslih oči v blestečem ognju; ušesa je imel pokončna, dolga, brez madeža; brez

madeža je bilo sploh vse na njem: telo prožno kot tetiva na napetem loku in noge kakor iz najboljšega jekla. Skok ga je gledal in občudoval ter dejal sam pri sebi: ta pes mora imeti gotovo bolj čist rodovnik kot marsikaka prevzetna baronska ali grofovska rodovina.

Srce se je lovcu smejalo vsled dobre kupčije, katero je sklenil. Vstal je, da bi odšel, prijel za vrvice in vprašal: »Kako je pa psu pravzaprav ime?»

»Sokol«, glasil se je odgovor.

»Dobro, dobro, sokol! Pojdi! Ali ne greš? Naprej!«

Vse lovčovo klicanje pa je bilo bob ob steno; pes je renčal in cvilil in četudi ga je hotel njegov stari gospodar s pošteno brco odpoditi od sebe, vendar se je bolj in bolj stiskal k njemu ter mu s svojimi izrazitimi očmi proseče zrl v obraz. Šele po dolgem boju se je mogel lovec sokola polastiti, a nesi ga je moral trdno povezanega v vreči domu v svojo lovsko kočjo.

Cela dva meseca sta pretekla, predno se je sokol privadil na misel, da ima sedaj novega gospodarja, pa to prepričanje mu je moral ta dokazati nešteto krat z bičem, katerega udarce je ubogi pes oku, kadar je hotel pobegniti, vrhutega mu je pa še kratila prostost dolga železna veriga, če se je skazal nevrednega zlate svobode. Pač

pa je, ko se je navadil na nove razmere, postal res vzoren pes.

Moje pero ne more popisati, kak vrhunec popolnosti je dosegel, pa ne le v izvrševanju svojega poklica, temveč tudi v navadnem življenju kot zvest čuvaj, služabnik in prijatelj.

»Samo govoriti še ne zna« — pravijo ljudje o drugih razumnih psih, sokolu pa celo te lastnosti menda ni manjkalo; to je gotovo vsaj, da se je njegov gospodar gospod Skok včasih silno dolgo razgovarjal z njim. Skokova sopraga je bila že popolnoma ljubosumna na čudovito nadarjenega psa in marsikako grenko je moral ubogi lovec v večernih urah, ko mu je skrbna žena podpletal nogovice, požreti radi svojega oboževanega sokola.

Priznati moramo, da so bili očitki žene v toliko opravičeni, ker se je Skok resnično rajši razgovarjal z modrim, molčljivim psom, kot s svojo jezično boljšo polovico, kar pa slednji nikakor ni ugajalo.

»Tako dolgo se boš menil le z živalmi, da mi slednjič še človeško govorico čisto pozabiš,« golčala je stara jezna.

Skoka je sicer pekla vest, a ni si mogel pomagati. Kaj naj pa vendar govori z ženo, ko pa nista imela otrok in domače živine tudi ne razen kure-

njenih predsednikov od pet na sedem. Več odsekov so včeraj konstituirali.

Med nemškimi strankami
vlada zdaj precejšnja zmešnjava. Agrarci kršč. socialne stranke, 68 poslancev, so imeli posvetovanje. Sklenili so, da glede na pooblastilno postavbo ne bodo korakali skupno z mestnimi poslanci in da nastopijo proti pooblastilni postavi razven trgovinske pogodbe z Rumunijo.

Proces Friedjung.

VES SRBSKI VLADNI APARAT V AKCIJI.

Marković ne izpoveduje pod prisego.
Že danes je za nepristranskega opazovalca jasno, da so imeli srbski krogi zveze, ki v smislu kazenskih zakonov niso bile ravno nedolžne, seveda druga reč je to dokazati. Če so Supilo in tovariši popolnoma brez krivde, zakaj je stopil zopet v akcijo ves tisti aparat, ki je za časa aneksije vzdignil vso Evropo zoper monarhijo? Če bi se za Supila in zase ne bali, bi gospodje v Belgradu ostali mirni. Masaryk, ki šteje med pokretaši skoro same svoje učenice, gospod Stead od "Times", poročevalci laških avstrožrskih listov, gospodje Jovanović, Spalajković itd. v Belgradu — vse je pokonci.

Značilno je tudi, kako se poslanik srbske vlade, g. Simić na Dunaju, trudi, da bi njegova vlada ne imela od procesa nobene škode. G. Simić je dobil od ministra Milovanovića nove instrukcije glede procesa. Čemu pa rabi g. Simić posebnih instrukcij, če nima njegova vlada absolutno nobene zveze s procesom? Dokumenti Friedjungovi grdo sumničijo srbsko vlado, pravijo. Naj jo! Če se dokaže, da so ti dokumenti nalašč potvorjeni, pa bo srbska vlada dobila popolno zadoščenje; čemu torej instrukcije?

Potem pa je g. Simić v Belgrad brzojavil, naj se gg. Spalajković Jovanović in drugi varujejo proti na Dunaj, ker bi jih tu lahko glasom § 58 c) in § 38 zaprli in stavili pod obtožbo, ker so konspirirali zoper Avstrijo. Toda, če je Spalajković nedolžen, kakor se trdi, saj se bo njegova nedolžnost na Dunaju izkazala — kaj to, če ga nekaj časa zapro? Zdi se, da imajo pri našem ministristvu za zunanje zadeve v rokah boljše dokumente, kakor g. Friedjung in g. Simić to dobro vé. Sicer pa je sodišče samo prišlo iz Belgrada odklonilo iz tehtnih razlogov. G. minister Jovanović bi n. pr. lahko na Dunaju ali pa že v Zemunu prišel v položaj, da ga vtaeknejo med rekrute, ker je dezertiral.

Senzacija obravnave 14. t. m. je bilo zaslišanje Markovića, ki je bil v kritičnem času v Belgradu predsednik »Slovenskega Juga«. G. Marković ni izpovedal pod prisego, kar pomeni njegovih izpovedb zmanjšuje, seveda je moral biti previden, ker ga lahko primejo, ako se mu neresnica dokaže in bi ga nemudoma postavili na obtožno klopo zaradi dejanj, naperjenih zoper obstoj države. Če g. Markoviću verjamemo je bil

»Slovenski Jug« najboljši nedolžno društvo na svetu.

G. Marković, vseučilišni profesor v Belgradu, pravi, da »Slovenski Jug« ni politično društvo. Pašiča je sploh šele pred dvema mesecema spoznal, tajnih sej ni bilo, denarja ni prejemal, veliko oseb, ki jih Friedjungovi dokumenti imenujejo, sploh ni, Supila sploh ne pozna. Pribečevica je le slučajno videl, — 21. oktobra pa, ko je glasom dr.

tine, ki je pa lovcu ugajala kvečjem ocvrta ali pečena; o lovskih stvarih pa ženica itak ni nič razumela. Slednjič si je pomagal na ta način, da je mesto s sokolom samim, z njo govoril o sokolu. Pripovedoval ji je, kako mu tega psa vsi tovariši zavidajo in kako silno mnogo mu je ta ali oni že ponujal zanj; pristavil je pa vselej, da ga ne dá za nobeno ceno in tudi ne, če bi mu ponujal kdo tisočake zanj.

Tako je preteklo dve leti, kar se nekega dne baronica, gospodinja soproga, prikaže med vežnami vrati lovčeve hiše. Skok je precej vedel, kaj pomeni ta obisk in ko je lepa gospa pričela: »Jutri, gospod Skok, je rojstveni dan mojega soproga —«, je on mirno in smehljaje nadaljeval: »In zato, milostna baronica, bi milostivega gospoda barona radi presenetili s posebno ljubim mu darom; ker pa veste, da bi mu nobeno voščilo in noben dar ne bil tako dobrodošel kot moj sokol, zato bi radi mojega psa.«

»Da, da, ljubi Skok« — rekla je in zarudela veselja, da ji ni bilo treba šele cele zadeve na dolgo in široko razkla-

Friedjungovih dokumentov »Slovenskemu Jugu« predsedoval; je bil v Berolinu in Pešti v hotelu »Erzherzog Josef«.

Skleno se,
da se v Pešti in v Berolinu poizve, ali je Marković bil v rešnici v kritičnih dneh ondi.

O dokumentih
pove dr. Friedjung, da dr. Harpnerja vprašal, da je začetkom leta 1907. prišla neka oseba, ki je stavila ponudbo, da izda protokole »S. J.« Osebi se je na merodajnem mestu reklo, da bodo sprejeli in honorirali le originale. Dotičnik je originale res prinesel na Dunaj, kjer so jih fotografirali in predstavili. Oseba je originale nesla potem nazaj v Belgrad. To se je ponovilo februarja 1909. — Dr. Harpner vpraša po imenu te osebe, dr. Friedjung pa odgovori, da je to vprašanje skrajno smešno. On da pozna vse osebe, ki so tu igrale vlogo, pa jih seveda ne bo imenoval.

Za priče
bo sodišče zaslišalo posl. Zagorca, Zainka, dr. Paka, Damjanovića, Gavrilu, Polita, Tončiča, Szaparyja; Masaryk, Laginja, Spinčič, Biankini, Nardelli, Cingria, Bahr in priče iz Srbije se odklonijo.

Baron Rauch
se je o procesu seveda tudi izjavil. Pravi, da zanj proces ni prinesel nič novega, ker da gospode od koalicije že davnej dobro pozná. On da s to stranko ni mogel napraviti zveze in sestaviti vlade, ker jo je vodil Supilo, Supilo pa je to, kar vsak vé.

Košutcovi
so zavoljo procesa precej vznemirjeni in sicer zaradi Supila. Trdijo, da Košut Supila od te strani ni poznal.

Protisrbske demonstracije
so se 14. t. m. vršile v Zagrebu, aranžirane od Frankove stranke. Srbski banki so pobili vsa okna. Prvotako na stanovanju dr. Nikolića in srbski tiskarni. Policija je »prepozno« prišla.

UČITELJSKE VESTI.
Vsled bolezní na dopustu se nahajajočega učitelja Avgusta Kleč nadomešča na mestni nemški deški ljudski šoli in Ljubljani šol. prakt. Vida Kobler. — Izprašana učiteljica ženskih ročnih del Terezija Košir je nastavljena kot potovalna učiteljica za ženska ročna dela za šole Velike Lašče, Turjak, Rob. Velike Poljane, Sv. Gregor in Gora, Mariza Cosneck pa na šole Ovčjak, Zdrhovo, Verdreng, Spodnji log, Svetli potok, Nemška Loka, Kočevska reka in Draga. — Vsled bolezní je dobil dopust učitelj Fran Lončar v Rakitni, nadomešča ga izprašana učiteljska kandidatinja Angela Soršak. — Izprašana učit. kand. A. Ojstriš bo nad. obolelo učiteljico s. Terezijo Hancelič na deški petrazrednici v Marijanišču. — Bivša suplentka v Ligojni Marija Bizjak pride kot začasna učiteljica na Vič. — Za pomožno učiteljico na nemški zasebni dekliški osemrazrednici Huth-Hanns je imenovana izprašana učiteljska kandidatinja Matilda Podkrajšek; na isti šoli je pa kot radovoljka sprejeta izprašana učiteljska kandidatinja Berta Bamberg.

Železnica Rogatec-Brežice-Rudolfovo.

Prošnja ožjega odbora za predkoncesijo še ni rešena. Mnenja strokovnjakov o že gotovem generalnem načrtu inženirja Daubachyja niso ugodna; zato bo moral odbor v prihodnji seji

dati, obenem pa tudi vprašala, koliko zahteva za psa. Skok pa — star in zviti lisjak, ji je tako-le odgovoril: »Milostna gospa baronica, ako Vam pes ne uide, ali se ne zaduši, ako bi bil pretrdno privezan, kratkomalo, če res ostane v gradu, potem naj bo Vaš brezplačno, ker v tem slučaju zame itak nima nobene vrednosti.«

Rečeno storjeno; pes je moral res v grad in je bil podarjen baronu kot krasno godovno darilo, toda baron sam se je kinalu naveličal trdovratne in trmaste živali. Zastonj je bila vsa prijaznost in brezuspešna vsa strogost; pes je ugriznil vsakega, ki se mu je približal; ni hotel jesti, tako da ga v kratkem ni bilo drugega, nego kost in koža. Čez par tednov so iz gradu Skoku naznani, da lahko pride po svojo mrcino, kadar hoče, kar si Skok ni dal dvakrat reči. Nečuvstvo je bilo veselje obeh prijateljev, ko sta se po tako dolgi ločitvi zopet zagledala; sokol je tulil kot bivol, se spel s prednjimi šapami svojemu gospodu na prsa in poljuboval solze veselja, ki so staremu lovcu tekale po licih. (Dalje prih.)

sklepati o tem, kako dobiti sredstva za nov načrt. Seja bi se že sklicala, a med tem časom se je položaj nekoliko spremenil. Gospod deželni glavar kranjski je namreč stopil na čelo akcije, kateri se pridružijo nekateri slovenski poslanci in vplivni interese, in ki méri na to, merodajne činitelje prepričati o veliki narodni gospodarski in strateški važnosti tretje železniške zveze središča države s Primorjem, ki naj bi šla ob ogrsko-hrvaški meji do Save, potem presekala čelo Dolenjske in se pri Herpeljah združila s primorskim omrežjem državnih železnic. Nova zveza bi bila povsem neodvisna od južne železnice. Zidati bi se morala kot glavna železnica 2. vrste in vsled njene celokupnega državnega pomena na državne stroške. Vojni minister je prav vnet za ta načrt. Da se vzbudi zanimanje širše javnosti za ta načrt, bo gospod deželni glavar kranjski v kratkem v Ljubljano sklical velik sestanek interesentov; priprave so že v teku. Kakor očitno, sklicanje seje novega železniškega odbora za železnico Rogatec-Rudolfovo pred tem shodom v Ljubljani ni na mestu.

Brežiški železniški odbor je graški tvrdki Scherz poveril trasiranje železnice, ki se vrši te dni na celi progi do Rudolfovega. Če bi novi odbor s svojim nastopom ne dosegel drugega kot to, potem je s svojim uspehom lahko zadovoljen, namreč da je stari odbor vzbudil iz spanja. To trasiranje je seveda povsem nemerodajno za odločitev ministrstva. Morda so se Brežičani zbalili tekoče tiskovne pravde v Novem mestu in si hočejo uglasiti tla pred porotniki. Tudi prav! Samo, da se zadeva giblje!

Koroške novice.

k Zopet nov škandal na celovškem kolodvoru. Dobili smo naslednje poročilo: Namenil sem se peljati iz Celovca na Jesenice in od ondot v Ljubljano. Stopim k blagajni (na levi strani) in zahtevam vozni listek na Jesenice a tista mlečezoba punica z c. kr. orlem mi odgovori seveda po nemško 4 K 20 h. a jaz ji rečem mirno, da stane do Jesenic le 1 K 70 h, nato odrine moj denar 1 K 70 h nazaj. Med tem pride zopet nekaj strank, seveda nemških, ki se jim takoj ustreže. Nato grem k portirju, rekoč, da zahteva blagajničarka 4 K 20 h do Jesenic, čeravno stane le 1 K 70 h, a on mi reče osorno, naj grem k blagajni nazaj. Zopet stopim k blagajni in zahtevam karto na Jesenice, a ona reče razburjeno po nemški: »Jaz ne razumem slovensko, govorite nemško, tukaj ne govorimo slovensko.« Nemstvo v Celovcu je bilo sedaj naenkrat v veliki nevarnosti; punca teče k postreščku in mu naroči, naj gre takoj po policajo, in ta pride z bridko sabljico, kakor bi ga veter prinesel, portir mu pa namigne: »Ta je tisti hudočelnik.« — Mož postave stopi v moje obližje. Jaz mu nato rečem seveda slovensko, da tukaj na mojo zahtevo ne dobim karte, a on reče oblastno in razkačen: »Tukaj je nemško mesto (rein deutsch), govorite nemško, saj znate.« Tedaj mu odgovorim, da vsak človek ima pravico zahtevati v dvojezičnem mestu v svojem materinem jeziku. Nato on: »Dobite si predstojnika, ki bo govoril nemško, in ta naj gre z vami in zahteva karto, slovensko je tukaj nemogoče.« Seveda vlak je že skoraj odhajal in moral sem si dobiti drugega gospoda, ki je zame dobil karto (seveda na nemško zahtevo). In na kolodvoru je gledala cela vrsta ljudi za mano, kakor za kakšno barabo. Ta najnovejši dogodek in veliko drugih glasno kriči, kakšna turška anarhija vlada na celovškem kolodvoru. Gospode državne poslance opozarjamo na ta dogodek; priče so na razpolago. — Franc Kolman, Slivnica pri Mariboru.

Nova opereta na slovenskem odru.

»Logarjeva Krista.«

Tudi opevani gozdni čar in nepopačeno življenje srečnih bitij, ki biva jo v njem, preveva »Logarjevo Kristo« in sam zaželiš tja ven, kjer te utegne omamiti prisrčna nalivnost brhke Kriste.

V razvoju dejanja za opereto morda malo preveč resno zasnovano, pa tem ljubkejšo delo, opremljeno s prikupno glasbo živahnih motivov in krepkih ritmov se ti prikupi po svoji skromnosti, ki ne dá nikjer prostora vsiljivosti ali priseljenosti, ne na odru ne v orkestru. Tudi očitno ne prvotno vloženi nastop cigank ne moti ravno.

Da ostanem pri tem — odločno je treba nadomestiti one izbrane ciganke, katere iz gole komoditete ali indolence

posnemajo železnega ptica z ljudmi, ki bodo z veselo, operetno-zivahno kretnjo na odru gibki milje operete popolnjevali.

Zbor je sicer v prvem nastopu uto-nil, a požeje je s hvalevredno točnostjo stopal na dan.

Odlična je bila Krista, ga. Haderbolčeva. Potrudila se je uspešno, da izvede svojo tu in tam zapeljivo opolzko vlogo decentno. Jako dostojen v nastopu, premišljen v govoru je bil g. Nučič kot cesar, opustivši patos, kadar bi imel postati nadležen. Isto velja o g. Iličiču, izvzemši one geste, za katere ima Slovenec poseben izraz, ki pa niso v igri zapopadene.

V lepih toaletah sta bili vzporedno v igri in petju prav dobri gospici Lvo-va in Thalerjeva ter jima je pripisati doberšen del zasluge za lepo uspeli večer. G. Bohušlav ima mnogo posla v tej opereti, a včeraj ni napravil vtisa, da bi se bil premišljeno pripravil, daš ni ravno kvaril.

Zelo efektno je izvel g. Bukšek svojo sicer podrejeno vlogo, istotako ga. Bukšekova.

Dvoje takih vlog sta imela gg. Verovšek in Povhe ter sta jih seveda brez posebnega truda dobro izvedla. Oprema je bila čedna, režija hvalevredna, orkester kvalitativno isti, kot smo ga že vajeni.

Cela stvar se je osredotočila v g. Talichu, ki je z dobrodejno sigurnostjo vzdržal življenje na odru in v orkestru.

Hiša je bila dobro obiskana, sicer ne razprodana, kajti naša gledališka publika šteje mnogo skeptikov, ki se dosledno ogibljejo premijer, ker so baje istovetne z generalno skušnjo.

Vendar bo gotovo vsak zadovoljen s tem večerom, kdor ga poseti, saj je celo za tiste skrbiljeno, katerim je več ležeče na tem, da vidijo živo srno, ljubezljivo živalico, ter vprego s parom živih konjičkov na odru, kot na celi opereti. Anton Svetek.

AVSTRO - OGRSKA.

Češ-e in nemške sodnijske pobotnice.
Predsedstvo praškega finančnega ravnateljstva je carinskim uradom naročilo, naj izstavlja carinske pobotnice češko ali nemško, kakor to zahtevajo stranke.

Izpopolnitev pehote
se mrzlično nadaljuje. Vsak pehotni in lovski bataljon dobi štiri telefonske postaje, ki bodo omogočile razgovor nad 6 km, nadalje 16 zastavnih postaj, ki po noči poslujejo s svetilkami, in sicer deloma s petrolejkami, deloma z akcetilniskimi svetilkami.

Proti dunajskim Čehom.
Magistrat je zaprl trgovino Čeha Buresa v 20. okraju, ker so se zbirali pri njemu Čehi na zaupne sestanke.

INOZEMSTVO.
Na Grškem sta se sprla kralj in prestolonaslednik. Kraljevo stališče je jako utrjeno, prestolonaslednikovo pa omajano. Izključeno ni, da sedanji prestolonaslednik izgubi prestolonasledstvo.

Na Angleškem vse kaže, da bodo zmagali liberalci pri prihodnjih volitvah z velikanskimi večinami.

Dnevne novice.

+ **100letnica Stanka Vraza.** Dne 30. junija 1910 se bo obhajal 100letni spomin odličnega ilirskega pisatelja in pesnika Stanka Vraza. V dostojno proslavo tega jubileja se je osnoval pripravljalni odbor, ki bo takoj po novem letu začel delovati.

+ **Krono liberalne psokarske duhovitosti** si je prislužil minulo soboto liberalni deželni poslanec Fran Novak na shodu pri Levu. Povedal je in javno priznal, da je odkritosrčen pristaš narodno predne stranke, kakor da tega še Ljubljana ne zna. Na to je prišel s »šlogerji«, ki so bili bolj slabi, daš Novak gotovo sam o sebi sodi, da prenaša vse svoje kolege poslance v liberalnem taboru. Takele pozno jesenske cvetke so vzkile v Novakovem cvetličnjaku: »franciškanske tercijalke«, »nasilstvo in oholost klerikalne politike«. Novak se boji, da bodo »klerikalci« z ostrino v rokah poklali vse liberalce in jih kar en masse zakopali. Gotovo je mislil na francoski republičanski svobodomislalni gilotin-ski nož, zato možu ne zamerimo. Naše deželne poslance je počastil s psokvo, »daso hinavci«. Mož je pogreval bajko o »klerikalno nemški zvezi«, ki jo ni, pozabil pa povedati, kdo da je spravljal cenzorne nagrade kranjske nemške hranilnice. Nekaj je tudi sanjal o prodaji koroških Slovencev, daš bi moral znati, da tisti, ki je povzročil krivico koroškim Slovincem, ni posebno daleč od liberalne stranke. Res, Novak je prekanil samega sebe s svojim »krvavim« govorom. Stavil bi, da ko je sam čital v ponedeljek natis njegov v »Narodu«,

sám sedí ni veroval, da je bil v soboto tako „krvav“. Ubogi Novak, kdo bi si mislil o njem, pohlevnem gospodu, da zna biti pri „Levu“ tako krvav. Lev je moral vplivati nanj, ker je videl pred očmi samo klanje, grobove in kri. Res smejamo se, ko čitamo, kako se Novak za liberalno kri boji, da bi jo ne spil klerikalni zmaj.

— **Nadomestna deželnozborska volitev v Istri.** Deželnim poslancem za mestni okraj Piran je bil včeraj namesto pok. dr. Bubba izvoljen odvetnik dr. Almerigo Ventrella.

— **Imenovanje v vladni službi na Kranjskem.** Deželnovladna konceptna praktikanca gg. dr. Alojzij Gregorin in Karol Foregger Greiffenthurnski sta imenovana za deželnovladna koncipista.

Jugoslovanski arheološki kongres. Arheološko društvo v Varni ob Črnem morju je sprožilo misel, da bi se priredil v tem mestu splošen jugoslovanski arheološki kongres.

— **Iz strahu pred potresom je pobegnil iz Zagreba.** Poroča se nam 13. t. mes. iz Zagreba: Za danes večer je bil napovedan koncert virtuozna na violončelo Jacques van Lier, ki se je pa v zadnji uri odpovedal. Umetnik namreč še ni nikoli občutil potresa in se je tako ustrašil zopetnega potresnega sunka ob 1. uri popoldne, da je nemudoma odpotoval.

— **Poroča.** Danes se je poročil v cerkvi M. B. Immakulate g. dr. Josip Pavlin, gimnazijski učitelj v Gorici, z dražestno gospico Pavlo Furlanijevo iz Gorice.

— **Novo mesto.** — **Dr. Pilshofer.** Marsikoga je neljubo presenetila novica, da odide dr. Pilshofer v Postojno, kjer mu je poverjeno vodstvo tamošnjega okrajnega glavarstva. Po svojih izredno prikupljivih lastnostih se je tu pridobil v vseh slojih prebivalstva splošne simpatije. Dr. Pilshofer je vreden in delaven uradnik, mož resnega vedenja in zrelega preudarka, pravičen, globoko veren. Na Notranjsko gre rad in z najboljšimi nameni, ker mu je okraj kolikor koli znan. Njegova tašča gospa pl. Fichtenau je rojena Plankinca, torej ga tudi po pristrani zakoniki zvezi nekaj vleče na Notranjsko. Kakor mi Dolenjci obžalujemo odhod priljubljenega gospoda, tako s polnim srcem čestitamo Notranjcem k tako izvrstni pridobitvi. Blagemu gospodu kliče iz dna duše: »Z Bogom, mnogo let uspešnega dela v kršni Notranjski!« — Eden izmed mnogih častilcev.

— **Cenitev mengijske pivovarne.** Gostilniška zadruga razpošilja svojim članom: Na mnogostransko željo, da bi bilo potrebno v svrhu razjasnitve interesiranim slojem, imeti tudi podrobnejši cenilnik o vrednosti mengijske pivovarne pri rokah, vam naknadno k pripisanim okrožnicam dopolnjemo danes še po veččakih dognano cenitev te pivovarne, ki je sledeča: Stroji, večinoma novi, 61.104 K; sodi 171.576 K; vozovi in vozne oprave 20.000 kron; mobiljar, to je notr. oprava 24.000 kron; zaboji 23.000 K; tirjatlje, garantirano neizgubne, 148.000 K; stavbe in druga posestva (realije) 473.572 K. — Skupaj 921.252 kron. — Nadalje pride k temu še živina, zaloga piva, malca itd., itd. Med realijami so štete tudi stavbe zalog, ki so: v Ljubljani, v Zalogu pri Ljubljani, v Motniku, Zagorji, Moravčah, Lescach, Škofji Loki, Javorniku, Šmartnu pri Litiji in v Št. Vidu pri Zatični. Pripomni se pri tej priliki, da se smejo tudi privatniki, ne samo gostilničarji, pripustiti k podpisani za eventualni nakup deležev in ni v tem pogledu nobene omejitve. Le stopite z veseljem na delo! S tovariškim pozdravom osrednji odbor.

— **Ustreljeno divjačino za dunajsko lovsko razstavo** v posebno lepih eksemplarjih išče kranjski razstavniki odbor. Po njegovem nalogu je namreč g. preparator Schulz že postavil posebni atelier, v katerem se za kranjski deleček potrebna razstavna divjačina umetniško preparira. Za izpopolnitev zbirke se potrebuje še sledeča divjačina: 3 do 4 uralske sove, 3 do 5 lepih gozdnih jerebic, okoli 5 čapelj (posebno manjše vrste), 6 do 7 krehelc in regle in 6 do 7 drugih manjših divjih rac. Dalje se potrebujejo različni vodni ptiči. Zelo dobrodošla bi bila v najkrajšem času odboru sledeča divjačina, n. pr. volk, ris, hermelin, dihur, kuna, po eden ali dva eksemplarja. Ako bi kateri lovec ali prijatelj lova v deželi ustrelil še kako drugo zanimivo divjačino, se naproša, da to naznani. Ker je divjačina določena za prepraziranje, mora biti lepo ustreljena in se mora še sveža odposlati. Odbor jo plača po normalnih cenah, ako pošiljatelj ne bi opustil zahtevka do odškodnine z ozirom na to, da se razstavijo. Vse pošiljave, vprašanja in poročila naj se naslovi na naslov Ferdinand Schulz,

preparator v Spodnji Šiški, Cesta na Rudolfovo železnico št. 208.

— **Zet zabodel tasta.** V Kropi je gostilničar Ivan Troha v prepiru zabodel svojega tasta Josipa Pibrovca, rojenega 8. februarja leta 1843. Josip Pibrovca ima sedem ubodljajev. Ranjenca so prepeljali v deželno bolnišnico.

— **Občinske volitve v Pulju.** Dne 6. januarja se prično tukaj občinske volitve ter se bodo nadaljevale 7., 12., 13., 14., 18., 19. in 20. zaključile. Volilo se bo po zadnjem volivnem imeniku. Skrajni čas je že, da nastanejo tu zopet enkrat redne razmere v občinski upravi. Po novem volivnem redu je tudi Hrvatoma zagotovljeno zastopstvo, ravno tako vojni mornarici in državnim uradnikom. Upamo, da s tem, da pridejo Hrvatje v občinsko upravo, da bodo vedeli po možnosti upoštevati tudi koristi tukaj v velikem številu živčih Slovencev. Sedaj bo menda vendar enkrat konec neomejeni laški liberalni upravi. O izidu volitev bomo poročali, za izgubljenost oko 1000 kron.

— **Umrli** je v ljubljanski deželni bolnišnici gospa Perhavec, gostilničarka v Senožečah. Truplo prepeljejo v Senožeče.

— **Vlak skoro povozil rojaka v Ameriki.** Iz Clintona se poroča: Dne 14. novembra se je ponesrečil rojak Fran Pirce. Peljal se je omenjenega dne z rojakom Andrejem Ladihom dve in pol milj daleč od tukajšnjega mesta na farma, da si nakupita par prešičev. Ko sta se vračala domov, ju je zadela nesreča. Ko sta prišla do prelaza železniškega tira, pridrdra osobni vlak in podere Ladihovega konja in ga vleče za seboj. Ladiha je skočil z voza, Pirce pa je prišel pod njega, predno je mogel strojevodja ustaviti vlak. Zlomilo mu je levo roko in ga ranilo na glavi in životu. Ladihi je ubilo konja in polomilo voz, tako, da imata oba veliko škodo.

— **Slovenec ponesrečil v ameriški tvornici.** Iz Jolietta se piše: Rodbino Hren je zadela nesreča. Dne 22. novembra je Ivan Hren v Silver Cross bolnišnici izdihnil, previden s svetotajstvi za umirajoče, svojo blago dušo. Ponesrečil se je pri delu v jeklarni. Počila je namreč velika parna cev in vroča para je nesrečnika tako hudo ožgala, da je teden dni kasneje umrl v bolnišnici. — Iz Indianopolisa pa se poroča, da je dne 20. novembra v tamošnji mestni bolnici umrl Slovenec Josip Namer, doma iz Ročinja na Primorskem. V Ameriki je bival okoli 12 let. Lahka jim svobodna zemljica!

— **Konjerejski odsek** namerava v kratkem nakupiti nekaj plemenskih žrebcev pingavske pasme. Konjereji, kateri imajo katere žrebce brez posebnih napak za oddati, naj stavijo ponudbe na konjerejski odsek v Ljubljani, da si jih ta radi nakupa ogleda.

— **Umrli** je v Šmarju pri Sežani Marija vdova Štolc, stara 71 let.

— **Ban Rauch in — zakon.** Iz Dunaja se poroča, da se je 13. t. m. pečalo deželno nadsodišče s tožbo za ločitev zakona hrvaškega bana barona Raucha ter je potrdilo razzsodbo dež. sodišča, da je zakon neveljaven.

— **Dobava gramoza za državne ceste** v vojvodini Kranjski v triletju 1910, 1911 in 1912 je razpisana.

— **Razpisane učiteljske službe.** V novemškem okraju so razpisane do 8. prosinca 1910 sledeče učiteljske službe v stalno nameščenje: nadučiteljsko mesto na trirazrednici v Mirni peči; nadučiteljsko mesto na dvorazrednici v Št. Lovrencu; učiteljsko mesto na trirazrednici v Valtji vasi; učiteljsko mesto na trirazrednici v Prečni; učiteljsko mesto na enorazrednici v Podgradu.

— **Nakup plemenskih kobil v Št. Jerneju.** C. kr. ministrstvo za domobrambo želi leta 1910 v mesecu aprilu v Št. Jerneju zopet nakupiti približno 35 vročekrvnih plemenskih kobil v starosti 4 do 7 let po kupni ceni 700 do 800 kron ter taiste oddati v oskrbo prodajalcem samim. Imenovano ministrstvo želi tudi vedeti imena posestnikov takih kobil. Posestniki sposobnih plemenskih kobil naj kar najhitreje naznani konjerejskemu odseku c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani, koliko kobil in v kateri starosti imajo na prodaj; tudi morajo v dotičnem naznanilu pripomniti, ali imajo že v oskrbi kako vojaško ali od konjerejskega odseka prejeta kobilo, kakor tudi, če so pripravljene, ako jo domobrarsko ministrstvo kupi, nazaj v oskrbo vzeti ali ne.

— **Mažarski hoteli v Bosni.** Te dni je došlo v Sarajevo mnogo agentov nekoga mažarskega društva, ki hoče po Bosni in Hercegovini ustanavljati moderno urejene hotele. Najbolj karakteristična za kurs v Bosni je pri tem

okolnost, da so se ti agentje, katerih društvo razpolaga z 20milijonskim kapitalom vozili po Bosni brezplačno v prvem razredu.

— **Umrli** je pretečeni teden po kratki in mučni bolezni v Vrbi pri Lukovici Franc Požar, po domače Florjanov France. Pred dvajsetimi leti je podedoval po svojem očetu posestvo ter je posestvo takoj prepustil svoji sestri. Doživel je visoko starost nad 70 let ter bil eden najstarejših fantov cele okolice. Bog mu daj večni mir!

— **Umrli** je v nedeljo v Zg. Šiški nadarjen mladenič Rudolf Bajc v najlepši dobi svojega življenja. Preležal je nad 8 mesecev v postelji. Bodi mu zemljica lahka.

— **Posestvo razprodajali** so v ponedeljek v Kosezah pri Mihovcu, ki ni bilo skoraj nič zadolženo. Žalostno je bilo gledati pridne otroke in ženo, katerim je oče pustil prodajati njih domovanja.

— **Zaprli so laške trgovce** z jestvinami Susana in Miceu v Gorici ter Piana iz Krmina, ker se jih dolži, da so v zvezi z utihotapljenjem raznega blaga iz Italije čez mejo. Temu utihotapljanju je prišla na sled sedaj financa. Bajc je trajalo to že kakih pet let.

— **Mladí tatiči.** V Solkanu so se vršile več časa, skoro leto dni, tatvine. Slednjič so prišli na sled tatičem. Ti so štiri fantički okoli 14 let. Pokradli so par sto kron. Orožniški stražmojster Pahor jim je konfisciral denar, ki ga je dobil pri njih, ter razne druge reči, tudi bicikelj.

— **Cigana Levakoviča** je bil aretiral orožnik blizu Čepovana, kakor smo poročali. Radi tatvine v Italiji je bil ta cigan obsojen pred goriško okrožno sodnijo na 13 mesecev težke ječe.

— **Novo šolsko poslopje.** Občina Vič pri Ljubljani sežida novo šolsko poslopje za šestrazrednico s 14 učnimi sobami. Zgradbena dela se bodo oddala potom pisemenih ponudb, ki se morajo vložiti pri krajnem šolskem svetu na Viču do 24. grudnia t. l.

Naša društvena organizacija.

Prevzvišeni knezoškof dr. A. B. Jeglič »Ljubljani«. Prevzvišeni naš knezoškof dr. A. B. Jeglič je pristopil slov. glasbenemu društvu »Ljubljani« z zneskom 100 K ter izrekel željo, naj društvo tudi nadalje krepko prospera in naj dosega vedno novih uspehov. To so laskave besede za našo »Ljubljano« in bodo ves pevski zbor bodrile, da bo izvršil željo prevzvišenega knezoškofa na prihodnjem velikem svojem koncertu, na katerega se sedaj vestno pripravljajo. »Ljubljana« je ponosna na najnovejšega svojega ustanovnika! Prodirljivoča »Ljubljana« hoče s poštnim delom, posvečenemu napredku naše stvari, izkazati se hvaležno vsem, ki se jo spomnijo s podporami.

Kat. mlad. društvo ljubljansko je imelo preteklo nedeljo sveto mašo in skupno sv. obhajilo v cerkvi Jezusovega Srca pri Lazaristih. Med sv. mašo je pel društveni pevski zbor pod vodstvom gosp. Gruma. — Popoldne je imelo cerkveno pobožnost v Križankih, kjer sta imela nagovore prof. dr. Jerše in Al. Stroj, in kjer je oskrbel izborni petje kvartet Kat. društva rokodelskih pomočnikov (gg.: L. Bajde, Fr. Može, M. Koželj in Iv. Vrečar).

— **Ustanovni občni zbor Kat. slov. izobraž. društva za Zg. Šiško in Koseze,** združen z javnim predavanjem se je zelo sijajno izvršil. Velikanska udeležba je pokazala, kako težko je ljudstvo pričakovalo novo ustanovljenega društva. Z veliko pozornostjo so zborovalci sledili predavanju gosp. Luka Smolnikarja in gosp. Ivana Podlesnika, ki sta s svojimi jednatimi besedami razložila pomen društva. Vsi so želeli, da bi še večkrat prišla v našo sredino. Mnogo članov se je že vpisalo in upamo, da se tudi drugi, ki pri prvem predavanju niso bili navzoči, drugega ne bodo zamudili ter se vpisali v novoustanovljeno društvo.

— **Komenda.** V nedeljo, dne 21. novembra, so priredili naši Orli v dvorani katol. slov. izobraževalnega društva prijetno zabavo z deklamacijo in dvema burkama »Repoštev« in »Prepirljiva sosed«. Počastili so predstavo iz kriške graščine gg. baron Apfaltrern s soprogo in grof Korinski, ki so nastop marljivih fantov laskavo pohvalili. Slednji je vsem otrokom, ki so žalostno stali zunaj dvorane, napravil veliko veselje, ko jim je preskrbel vstopnice. — Otroci pač ne bodo z lepa pozabili ljudomilega g. grofa!

V Hinjah se je 8. t. m. ustanovilo »Kat. slov. izobraževalno društvo«. Na shodu je govoril gusp. kaplan o pomenu in namenu združevanja. Gdč. učiteljica je bodrila žene in dekleta k delu. Gosp. učitelj je pa opozoril kako potrebno da je po dokončani

šoli nadaljna izobrazba ter pozval vse navzoče naj se vpišejo v društvo. Upisalo se je doslej 66 članov. Kljub slabemu vremenu pa je bilo udeležencev nad 150. — Odbor se je sestavil sledeče: Predsednik: Šuštaršič Anton, posestnikov sin iz Hriba; njegov namestnik: Zbašnjik Fran, župnik; tajnik: M. Dimnik, kaplan; njegov namestnik: St. Vrhovec, učitelj; blagajnik: gdč. učiteljica V. Vidic; blag. namestnik: Blatnik Janez, posestnikov sin iz Zvirč; knjižničar: Černagoj Janez, krojaški vajenec na Hribu.

Sv. Duh pri Krškem. V nedeljo, dne 19. t. m. popoldne ob 1/23. uri priredi kat. slov. izobraževalno društvo gledališko predstavo »Lurška pastirica« v cerkveni hiši. Na sporedu je petje in deklamacije. Okoličani, le pohitite prihodnjo nedeljo k Sv. Duhu.

Dolenji Logatec. Naše kat. slov. izobraževalno društvo je priredilo v nedeljo, 12. t. m., prvo svoje javno predavanje v zimski dobi. Predaval je gosp. deželni odbornik, prof. Evgen Jarc o kulturnem in političnem razvoju Slovencev izza zadnjih 100 let. Jasno in poljudno nam je začrtal glavne dobe tega razvoja od časa Napoleonovih do današnjih dni. Spoznali smo, da ima glavno zaslugo v vsem velikem preobratu, ki se je izvršil zadnje dve desetletji na Slovenskem, edino-le naša S. L. S.

— K sklepu je govoril g. kaplan Turšič še o tisku in bodril k agitaciji za naše časopise ob novem letu. Razjasnil nam je tudi pomen in korist novega društvenega doma, ki ga otvorimo prihodnjo pomlad. Poslušavci, ki jih je bilo gotovo do 200, so bili veseli lepega in poučnega popoldneva. Kmalu zopet kaj!

Ljubljanske novice.

Ij Nekaj vzornega iz »vzornega gospodarstva«, ali kako občinski svetnik in ljubljanski deželni poslanec Josip Turk pogodbje — po svoje tolmači. Če človek posluša našega gospoda župana je vse »vzorno« okoli njega, posebno vzorna pa sta, kakor znano, g. županu ljubljanska deželna poslanca g. dr. Oražen in g. Jožef Turk, o katerem pravijo, da bo imel »šrango« v svojem grbu, kadar kot graščak pride do plemstva. Ta gospod Jožef Turk je tudi kot podnačelnik ljubljanskega gasilnega in reševalnega društva jako skrben za občni blagor. Kakor si je ljubljanski občinski svetnik Turk znal preskrbeti od mesta zaslužek, tako ima tudi podnačelnik gasilnega društva gospod Turk — vožnjo pri gasilnem in reševalnem društvu — ter je zelo hud, če to vožnjo kdo poizkuša kritizirati. V pogodbi za to vožnjo je zapisanega nekaj, kar včasih gospodu Turku nič kaj ne prija in ker je oblasten mož, tudi po — svoje tolmači. Gasilnemu in reševalnemu društvu bi moralo biti po jasni pogodbi vedno na razpolago v »Mestnem Domu« dva para konj in en gospod Turkov hlapec. Opetovano se je pa zgodilo, da je en par konj izginito k — gospod Turkovim pogrebom in da tudi hlapca ni bilo na mestu ter je tako gasilno in reševalno društvo mudilo. Kaka katastrofa se lahko pri-godi vsled takega vzornega gospodarstva! Mi tu v interesu gasilnega in reševalnega društva in v interesu občinstva najodločnejše zahtevamo, da se seštejejo dnevi, ko ni bilo na razpolago predpisanih konj ali hlapca in da gospod Turk vse to povrne društvu v svetlih kronah, morda iz remuneracije, katero je sprejel od »Kranjske hranilnice«. Vzorni deželni poslanec in za blagor volivcev goreči občinski svetnik Turk je sicer, kakor rečeno zelo hud, ako kdo pri gasilnem in reševalnem društvu zahteva zgoraj predpisani red, pa to Turkovo naziranje ne sme biti splošno pripoznano! Če hoče gospod Turk za razne eventuelne prilike imeti še en par konj in še enega hlapca, pa naj jih nabavi! Saj je ta gospod graščak silno bogat, kakor časih govore njegove besede in zato gospodu poslancu in obč. svetniku ni treba niti v najmanjšem spravljati v neprimolice one naprave, ki so namenjene javnemu blagru! Za gospoda deželnega poslanca in občinskega svetnika gospoda Turka je zelo značilno, da je kot »naprednjak« mnenja, da imajo grajščaki še vedno vse pravice. Sedaj se je čulo, da gospod grajščak Turk menda s tega res silno »naprednega stališča« onemu, ki se je drznil v ognjegasnem društvu izraziti svoje pomisleke o umestnosti g. Turkovega ravnanja, namiguje nekaj o »kolu s kolom«! Poročali bomo, kaj o tem ukrene ognjegasno in reševalno društvo. Gospod graščak Turk iz tega seve ne bo izvajal konsekvenc in kot podnačelnik gasilnega društva ne bo odstopil. Poročali bomo tudi o tem, kako se bodo glede tega pomenili s svojim tovarišem g. občinski svetniki, ki so nekoč radi afere s šrango napram gospodu Turku jako ostro nastopili. Vsem skupaj pa pripo-

ročamo, naj bolj skrbimo za gasilno in reševalno društvo, ki je poleg mestne policije najvažnejša in najbolj pozornost vredna naprava. Kako smešni so sedaj časih prizori, ko se pelje po mestu reševalno društvo. Ne le, da člana reševalnega društva nimata zadostne obleke, časih se vidi na kozlu Turkovega hlapca — s pomečkano kapo, zapackanega, umazanega, takega, kakršen smeti pobira po mestu. To se res lahko tujci vzgledujejo ob teh prizorih — poleg tega pa še vzorna Turkova konja: eden majhen kot maček, drugi velik »kot slon«. Ni čuda, če so nedavno na prizor na južnem kolodvoru fotografirali! Druge točke o »vzornem gospodarstvu« slede. K današnji notici le še iskreno čestitko naprednim ljubljanskim volivcem, da so si izbrali po svoji pameti tako odličnega zastopnika, kakršen je gospod Jožef Turk!

Ij Posesnik Vrhovec v smrtni nevarnosti. Splošno znanega posesnika g. Franca Vrhovca v Spodnji Šiški sta včeraj napadla njegova pijana hlapca in ga vrgla na tla. En hlapec ga je udaril s krampom po glavi, drugi hlapec je pa Vrhovcu odgriznil desni kazalec. Razkačena hlapca bi bila morda svojega gospodarja celo ubila, ako bi ne bila prišla dekla, katere sta se hlapca prestrašila. Orožniki so oba hlapca aretirali in ju izročili sodišču.

Ij Pasji kontumac imamo zopet v Ljubljani. Občinstvo o tem presneto malo ve, ker je magistrat to naznanil samo v »Slovenskem Narodu«. To je nečuvstvo postopanje ljubljanskega magistrata, ker so ljudje lahko kaznovani, ne da bi bili prej zadostno informirani. Kontumac je proglašen, ker so v vojašnici v Metelkovi ulici zasledili steklega psa.

Ij Slovensko deželno gledališče. Jutri, v četrtek, se poje drugič Jarnova opereta »Logarjeva Krista« z gđc. Hadrbolevo, gđc. Lvovo, gđc. Thalerjevo ter gg. Iličičem, Bohuslavom in Povhetom v glavnih vlogah. — V soboto je premijera Savinove izvirne opere »Lepa Vida«. — V nedeljo popoldne ob treh se poje opereta »Dolarska princesa« za zunanje goste, ki naj se za vstopnice takoj pobrigajo.

Ij Odlikovana trdkra. Znana vinska trgovina »bratov Novakovičev«, ki ima svoje podružnice v Zagrebu, na Reki in v Ljubljani, je bila odlikovana na zadnji mednarodni izložbi vin v Londonu z veliko zlato kolajno in diplomo.

Ij Društvo slovenskih trgovskih potnikov ima svoj prvi redni občini zbor dne 26. decembra t. l. v salonu hotela »Ilirija«. Začetek ob 9. uri popoldne. Ker je to društvo velike važnosti in ker je dolžnost vsakega slovenskega trgovskega potnika, pričakujemo sigurne udeležbe vseh rednih in podpor-nih članov.

Ij Služba policijskega komisarja pri ljubljanski policiji je razpisana do 31. decembra.

Ij Ljubljancem radi uboja obsojen v Celovcu. V Celovcu je stal včeraj pred ondotnimi porotniki leta 1866. v Ljubljani rojeni železolar Adolf Dražil, ker je 4. novembra t. l. v prepiru svojemu sodelavcu pri regulaciji Drave Ivanu Bertonceju s tako silo zasadel kuhinjski nož v vrat, da je Bertoncej ponoči umrl. Dražil je bil obsojen v štiriletno težko, z enim postom na mesec poostreno ječo.

Ij Pri pranju padla v Ljubljano. Včeraj popoldne je prala pod šolskim drevoredom služkinja Alojzija Plankova. Pri tem ji je spodrsnilo ter je padla v vodo. Voda jo je nesla kakih pet metrov naprej. Plankova je zgrabila za tam pripeti čoln in začela klicati na pomoč. Klice je slišala delavčeva žena Marija Terčekova, pritekla k bregu in skočila v čoln in Plankovo potegnila iz vode.

Ij Pokopali so včeraj, dne 12. t. m., umrlo soprogo stavbnega nadkomisarja gospo Ano Kuršl, staro 43 let.

Ij Preprečena pot. Na južnem kolodvoru je včeraj službojuči nadstražnik Nikolaj Večerin ustavil mladoletnega Franceta Baskovca, rojenega v Mulovi vaši, okr. Krško, ko se je nameraval odpeljati v Ameriko in se odtegniti vojaški dolžnosti. Baskovec se bo moral zagovarjati pred sodiščem.

Ij Kje je prstan? Izginil je zadnjih 14 dni dragocen prstan z enim velikim črno-violetnim kamenom, okrog katerega se nahaja 22 malih starobrušenih dijamantov. Oblika prstana je okrogla. Pošteni najditelj se prosi, naj prstan odda v policijski stražnici ali v upravnishvo »Slovenca«. Tudi če bi kdo kaj o omenjenem prstanu vedel, naj to javi v že omenjenih prostorih. Najdenina se bo dobila pri lastniku prstana.

Ij Iskreno zahvalo gospej Potokarjevi izreka odbor »Ljudske kuhinje«, za njeno požrtvovalno človekoljubno dveletno delo v »Ljudski kuhinji«. Bog bodi plačnik!

OPERIRANI KRALJ LEOPOLD.

Iz Bruslja poročajo: Poročilo o srečno izvršeni operaciji kralja Leopolda se je hitro razširilo z največjim zadovoljstvom med na stotine broječo množico, ki se zbira pred kraljevo palačo. Morganatična soproga kraljeva baronica Vaughan, o kateri se je govorilo, da je odpotovala v Pariz, je še vedno v Bruslju. Peljala se je samo nekoč na izprehod z avtomobilom. Ostala je na izrečno kraljevo željo pri njem in je čakala na izid operacije v neki sosedni sobi. Kralj je bil žalosten, ker nista bila v gradu tudi oba sinova baronice, katerima je oče. Poročila, ki so prihajala včeraj popoldne iz gradu, so trdila, da je stanje kralja relativno ugodno. Kljub temu, da se oficijelno izid operacije slika kot skrajno ugoden, vendar se poroča, da ta vest ni našla veliko vere, ker druga poročila naglašajo, da je operacija samo momentana olajšava kraljevemu bolniku, a za ozdravljenje je brez pomena. Stanje kralja je sedaj kot prej kritično.

Razne stvari.

O Hofrichterjevi zadevi se poroča, da je njegova žena zelo obolela. Poroča se tudi, da sumijo sedaj še nekega drugega častnika zločina. Značilno je, da je drugi osumljenec tudi v Lincu.

Kolera v Moskvi. V Moskvi se grozno širi kolera. Minulo nedeljo je obolelo na tej bolezni 60 oseb, med katerimi jih je že umrlo 30.

Milijonarjev sin morilec. V Washingtonu v Ameriki je ustrelil 19letni sin milijonarja Seybolda na ulici 17letno hčer prvega odvetnika v Washingtonu, Lauro Bradon, ker ga ni marala. Štiri kroglice ji je dal v prsa, in potem še sebe ustrelil.

Telefonska in brzojavna poročila.

OBSTRUKCIJA SE NADALJUJE!

Dunaj, 15. decembra. Danes je parlamentarna komisija »Slovenske Unije« zborovala in storila definitivni sklep. Odbila je namreč z 10 proti 6 glasovom proposicije vlade in njenih strank glede rekonstrukcije kabineta in izjavila, da za Slovensko Unijo ni nobenega povoda, da bi izpremenila svoje stališče nasproti vladi. Za to so glasovali člani Slovenskega kluba, češki agrarci, češki radikalci, mladočehi in dr. Stransky, proti pa Plojeva grupa, katoliško - narodni Čehi, Rusin Hlibowicki in profesor Masaryk. Posledica tega sklepa je bila, da so češki agrarci takoj položili na mizo zborničnega predsedstva 37 nujnih predlogov. Vsi tisti, ki so končanih dveh rusinskih nujnih predlogih prišel že danes na vrsto prvi predlog čeških agrarcev, katerega je utemeljeval poslanec Kotlař, ki govori še par ur. Sklep Slovenske Unije je povzročil med vladnimi strankami veliko gibanje in zbornični predsednik dr. Pattai je takoj sklical voditelje nemških strank in dr. Glabinskega h konferenci, katere so se udeležili tudi ministri. Dr. Glabinski je zastopal mnenje, da sklep Slovenske Unije morebiti še ni zadnja beseda. Dejal je, naj se pusti zbornico še zborovati dalje in naj se nadaljujejo pogajanja. Drugi voditelji strank pa so se izjavili zoper to in dejali, da se bo zbornica pač morala odgoditi. Nemci so tudi predlagali, naj se obstrukcijo premaga na ta način, da se vpeljejo zborovanja od 10 dopoldne do polnoči. Toda ta načrt je jalov, ker imajo slovenske stranke pripravljenih že 50 nadaljnjih nujnih predlogov.

»SLOVANSKA UNIJA« NEIZPROSNA.

Dunaj, 15. decembra. Po seji »Slovenske Unije« se je izvedelo, da vztraja večina »Slovenske Unije« na tem, da se mora kabinet rekonstruirati v določenem roku in da mora razmerje slovenskih do nemških ministrov biti 6 : 6. Baron Bienerth hoče priznati le razmerje 5 : 5, kar pa »Slovenska Unija« odklanja in od svoje zahteve pod nobenim pogojem ne bo odnehala tem manj, ker vlada noče dati zagotovil glede natančnega roka za rekonstrukcijo.

VLADA.

Dunaj, 15. decembra. Danes zboruje proračunski odsek. Morebiti bo v njem govoril Bienerth, da izjavi, kaj misli in namerava vlada.

DALMATINSKI POSLANCI.

Dunaj, 15. decembra. Poslanci Ivčević, Blankini, Perić in Vuković so danes zopet vstopili v Savez južnih Slavena, iz katerega so svoj čas izstopili, da bi jim ne bilo treba glasovati proti proračunu, kakor je sklenila Narodna Zveza.

PROCES DR. FRIEDJUNG.

Dunaj, 15. decembra. Danes so se vršile v procesu dr. Friedjung zopet

velike senzacije. Izpraševali so Markovića dobri dve uri. Marković odločno vztraja na tem, da so Friedjungovi dokumenti potvorjeni, da on ni snoval band, da, ko je bil on predsednik »Slovenskega Juga«, ni ta imel nobenih zvez in da je prišel on na Dunaj le, da govori in priča resnico. Advokat Benedikt očita Markoviću, da laže, kar vzbudi veliko razburjenje. Marković se zelo razburi in pravi, da so Friedjungovi dokumenti lažnjivi.

Ko jih advokat Kienböck vpraša, ali je v Srbiji navada, da se deponirajo v čitalnicah bombe, namenjene, da se umori črnogorskega kneza, je Marković protestiral proti takemu vprašanju, dr. Friedjung pa ga zbada, češ, da na to vprašanje pač ne more odgovoriti. Marković pravi, da bo ostal na Dunaju, da dokaže, da se ničesar ne boji in da je govoril resnico. V Zagreb zato ni šel k procesu, ker se tam njega ni imenovalo. On je bil v Berlinu, ko ga dolži Friedjung, da je koval zaroto in se pečal z bombami in osnovo band.

Porotniki so Markovića izpraševali jako natančno, najbolj to, ali je prišel na Dunaj le, da se osebno opraviči, ali da stori, kar smatra za dolžnost proti domovini. Benedikt pravi Markoviću, da so njegove navedbe zvite in ga napada, Marković razburjeno replicira. Ko zahteva dr. Harpner vnovič, da se dr. Masaryk zaslži, protestira Benedikt, češ, Masaryk je fanatik in provzročitelj vsega procesa, kar tožitelje silno razburi.

ŠKOTSKI PRELAT NA DUNAJU ZOPER ČEŠKO PETJE.

Dunaj, 15. decembra. Ko so hotela češka pevska društva pri blagoslovljanju trupla grofa Jana Harracha peti češko žalostinko v škotski česki, je prelat cerkve to zabranil. To je izzvalo strašno ogorčenje.

BOMBE V TISKARNI.

St. Louis, 15. decembra. Preteklo nedeljo se je razletela bomba v tiskarni nekega tednika, ki je prinesel neke mestne čenčarije o ugledni mestni rodbini. V noči na ponedeljek je eksplodirala druga bomba pred stanovanjem urednika istega lista. Mesto je vsled tega zelo razburjeno.

SMRTNI DVOBOJ.

Madrid, 15. decembra. Štabni nadzdravnik dr. Iglesias, ki je pridržen vojnemu ministrstvu, je ustrelil v bližini kraljeve palače v dvoboju zasebnika Aranjo, ki je imel intimno razmerje z njegovo ženo, pravo špansko lepoticco. Častnik se je dvobojeval z Aranjem zaradi iste zadeve že nekoč v Saragosi.

SAMOUMOR AVSTRIJSKEGA ČASTNIKA.

Praga, 15. decembra. Iz Mlade Boleslave se poroča, da se je nadporočnik 10. domobranskega pešpolka, Rihard Koch, ustrelil na kolodvoru, neposredno potem, ko je stopil iz železniškega voza. Častnik se je povrnil ravnokar s 14dnevnega dopusta. Vzrok samoumora je neznani. Nekateri hočejo ta samoumor spravljati v neko zvezo s ciankalijevo afero.

BANKIRJA — GOLJUPA.

Pariz, 15. decembra. Tu so zaprli oba bankirja Cayarja in Sauluiera, ker sta močno osumljena, da sta z go-

Krondorfer se kot naravna hamizna voda prve vrste in kot zdravilna voda zoper težkoče organskega dihanja in zoper bolezni želodca in mehurja najbolje priporoča.

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306,2 m, sred. zračni tlak 736,0 mm.

D	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
14	9. zveč.	742,7	1,7	brezvetr.	oblačno	
15	7. zjut.	44,5	0,7	sl. sever	+	0,7
	2. pop	45,0	2,6	sr. svzh.	+	

Srednja včerašnja temp. 1,8°, norm. —1,5°.

3437

Božična darila

lepa, koristna in po že znanih najnižjih cenah se dobijo v modni trgovini

Peter Sterk, Ljubljana, Stari trg 18.

Ijufivo krido ogoljufala svoje upnike za dva milijona frankov.

STARKA JE ZGORELA.

Berolin, 15. decembra. Včeraj ponoči je zgorela 71 let stara vdova Horn, ko je nastal v sobi požar.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 15. decembra.

Pšenica za april 1. 1910	13,94
Pšenica za okt. 1910	11,69
Oves za april 1910	9,96
Rž za april	7,60
Koruzi za maj 1. 1910	6,73

Efektiv: rđno.

Mesto vsakega posebnega naznanila.

3449

Naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša ljubljena mati, oziroma stara mati, gospa

Ivana Čik

včeraj ob 3. uri popoldne v 74. letu po dolgi mučni bolezni, prevedena s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb bode v četrtek ob 3. uri popoldan iz hiralnice, Radeckega cesta na pokopališče k sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

Ljubljana, 15. decembra 1909.

Žalujoči ostali.

Preklic!

Jaz podpisani Šimen Razinger, p. d. Kos, posesnik na Planini štev. 29 pri jesenicah prekličem vse razžalive besede, s katerimi sem dne 1. grudnia 1909 g. Franceta Štefelina, posesnika na Planini štev. 82 v gostilni »pri Kapišarji« obkladal, jih obžalujem ter zahvaljujem g. Franceta Štefelina, da mi je odpustil in odnehal od tožbe.

V Kranji, dne 11. grudnia 1909.

3439

Šimen Razinger.

Pozor gostilničarji!

Sueži rusi letina 1909/10, soček K 210.

Prave kranjske klobase po okusu nedosežne, toraj brez konkurence par 44 vinarjev po povzetju.

R. Zorè, Jesenice, Gorenjsko.

Lepo meblirana soba

na ulico, s posebnim vhodom, se oddá.

Naslov pove upravništvo tega lista. 3433 2 1

Oddá se takoj vsa

oprava za pekarijo

Več pove upravništvo »Slovenca«. 3435 1 1

Gospa ali gospodična

večša slovenske in nemške stenograf. ter strojepisja se sprejme v »Tourist-Office« deželne zveze za tujski promet v Ljubljani, Mi-klošičeva cesta 8. — Plača po dogovoru. 3441 3 1

Slovansko pismo.

emški Dunaj. — Nemška nesramnost a Moravskem. — Pozabljeni bratje. — Iščica iz delovanja ruske birokracije. — Dva milijona rubljev za ruske umetnike. — Izgon židovskih babice. — Loper pijančevanje v Sofiji. — Davek na poslance.

Kako je Dunaj nemški, dokazuje to, da tam izhajata dva češka dnevnik, 7 tednikov in 22 strokovnih čeških listov. Češko društveno življenje na Dunaju tudi lepo uspeva; razen »Narodnega sveta« in »Prosvetne zveze« deluje tam »Komenský« z 12 podružnicami. To društvo vzdržuje dve ljudski šoli in 3 jezikovne šole. Na Dunaju uspevajo podružnice treh čeških bank in deluje 15 čeških posojilnic in 4 društva za stavbo narodnih domov. Sokolstvo ima 12 društev na Dunaju in 2 na deželi. Politična društva so 3, bralnih in zabavnih društev je 31, pevskih 81, gledališka, 16 strokovnih, 5 dobrodelnih, 11 športskih in 11 še drugih društev. Razen tega imajo narodni socialisti blizu 50 organizacij in socialni demokratje češki blizu 60 organizacij. Skratka, dunajski Čehi imajo 250 društev. To že nekaj pomeni! Mladi denarni zavodi imajo eden in pol milijona kron vlog in pol milijona kron vplačanih deležev; rezervni fondji znašajo več nego 80.000 kron in čisti dobiček znaša 50.000 kron.

Mestni svet v Znojmu na Moravskem je že pred tremi leti sklenil, da uradni jezik znojemskega rotovža je samo nemščina. V zadnji seji je mestni svet storil nov sklep v »obrambo nemštva« v Znojmu, ki se mora imenovati naravnost nesramnost in provokacija, ako pomislimo, da kaj takšnega si dovolijo nemški fanatiki na Moravskem. Mestni svet v Znojmu je namreč sklenil, da se sme meščanstvo v Znojmu v prihodnje podeliti samo Nemcem in da vsak meščan mora pri prisegi obljubiti, da bo kolikor je v njegovih močeh, skrbel za ohranjanje nemškega značaja mesta Znojma. C. kr. uradi bodo gotovo le-ta famozni, izzivalni in protipostavni sklep razveljavili, sicer bodo Čehi prisiljeni v svojih mestih enake sklepe storiti o svojo obrambo.

V dolini v najbolj južnem kotu železnega okraja — piše slovaški list »Narodni Noviny« — bivajo naši bratje po jeziku in krvi. Nemci jih imenujejo »windische«, Mažari »tótšag«, a pravzaprav so Slovenci. Govore v jeziku, ki je prehod od zahodne slovenščine k južni. Ta-le most, ki tudi Slovaške združuje z Jugoslovani, šteje 30.000 slovaških duš; več nego polovica izmed njih so katoliške vere, le kakih 14.000 je protestantov. Zadnji imajo pet cerkvenih občin z mnogimi podružnicami. Pečajo se s kmetijstvom ter hodijo v bogate mažarske kraje na žetev. Kmetijstvo in vinogradstvo je na zelo nizki stopinji, ker noben se ne briga za ljudstvo v gospodarskem pogledu. Še manj se kdo briga za jezik ljudstva, ki je tudi zanemarjen. Nekaj so storili duhovniki: Jan Kardoš, župnik v Pucini, je izdal za Slovence »Zgodbe sv. pisma«, »Katekizem«, »Molitvenik« in z nekim Terplanom »Psalme«. Župnik Berke je začel prevajati »Novo Zavezo«. A kaj je vse to? To se je izdalo v prejšnji dobi, sedaj župniki, katoliški in protestantski, služno mažarizujejo ljudstvo. Inteligenca se je popolnoma potujila. Kar se za ljudstvo vendar mora izdati, piše se v mažarskem pravopisu. Tako pozabljeni, kakor le-ti Slovenci, niso niti ogrski Rusini. A svoj jezik vendar še spoštujejo; matere še zmirom uče svoj deo govoriti slovensko — doma. Povsod drugod: na ulici, v šoli, pri občini in uradih se slovenščina preganja. Ker so ti Slovenci nadarjeni slovanski tip, imajo mnogo inteligence, ki je prišla do kruha s pomočjo revnih kmečkih grošev; a niti eden izmed nje se ne glasi k narodu, taji svojo narodnost in slovensko zna samo, kadar mora znati: v odvetniški pisarni, da dobi od slovenskega ljudstva denar. V celem slovenskem kraju ni niti edinega slovenskega napisa, niti sledu po slovenski narodnosti, po živem, zdravem telesu, ki se vedno fizično živi. Uradna statistika je že tudi njihovo ime izbrisala iz rubrik, tako da se sedaj nahajajo le v rubriki »egyéb«, to je ostali manjši rodovi: cigani, arabi itd. —

»Mi, Slovaki, — pišejo »Narodni Noviny« — »drugače ne moremo storiti, kot da se spominjamo svojih slovenskih nesrečnih bratov; mi drugega ne moremo storiti, smo predaleč in preslabi. Ali da Hrvati niti mezinca ne zganejo za svoje jugoslovanske brate, to je zares žalostno. Politični humbug jih ovira misliti na stvari, važne, bistvene. Ako Slovenci v železnem okraju in medmurski Hrvati-Slovenci izumrjejo, bode to predvsem greh hrvaški. Težko je pač biti pravim rodoljubom tudi v tem slučaju, ako ima narod tudi nekaj avtonomije. Strankarstvo, politični humbug in fraze uničujejo slovanske rodove sredi tujih življev!

Poljski list »Kurjer poverny« je objavil sledečo zanimivo sličico iz delovanja ruske birokracije: Nedavno imenovani upravitelj luckega okraja, g. Krinickij je pregledoval napise na prodajalnicah v stolici svojega uradovanja; pri tej priliki je ukazal svojim podložnim uradnikom, da naj prisilijo lastnike prodajalnic k temu, da bi bil ruski napis zgoraj, spodaj pa poljski. Pri novi reviziji napisov pa je gospod Krinickij zagledal zelo sumljiv napis. Čeh, po imenu Svoboda ima v Lucku trgovino z železom. G. Krinickij je prišel do prepričanja, da ta »Svoboda« je protivrudna, revolucijska »svoboda« in lastnik prodajalnice je moral takoj svojo trdiko izpremeniti. — Sličen dogodek se je pripetil v Piotikovu. Staveni podjetnik g. Sokol je radi reklame umestil na streho hiše svojo trdiko. Ta trdika je bila na strehi še pred konstitucijsko ero. Ko so pa bila sokolska društva na Ruskem razpuščena, izdala je mestna vlada ukaz, da naj se »Sokol« raz streho odstrani, ker je to simbol društva, ki je bilo kot nepristojno razpuščeno.

Ruski profesor A. J. Kujudži je vse svoje velikansko premoženje, ki sestoji iz velikih posestev na Krimu in je dva milijona rubljev vredno, daroval novemu ruskemu umetniškemu društvu, ki nosi njegovo ime.

Kakor »Ruskoje Znamja« poroča, izgnala je peterburška policija iz mesta vse židovske babice, ki niso nameščene v bolnišnicah ali drugih zavodih.

Bolgarskim pijančkom se od zdaj naprej ne bode posebno dobro godilo v Sofiji. Ker se tam pijančevanje in vsled tega pretepi čimdalje bolj množijo, izdal je sofijski župan posebno naredbo, po kateri se z vsakim pijanim človekom ali tistim, ki je bil zasačen pri pretepu, bode spisal zapisnik, da se izve, kolikokrat je že bil javno pijan ali se je stebel. Ako se mu dokaže, da je bil že trikrat na ulici pijan ali je bil že trikrat zasačen pri pretepu, ne bo smel več po deseti uri zvečer iti na ulico. Ravno tako se bode zelo strogo postopalo z gostilničarji, ki dajejo pijancem potuho; gostilničarjem se skrajša doba policijske ure ali pa se jim popolnoma odvzame koncesija.

Vodstvo bolgarske demokratične stranke je sklenilo vsakemu demokratičnemu poslancu naložiti mesečno 20 levov (frankov) davka v dobi zasedanja sobranja. Nabrana svota se bode porabila za sezidanje strankinega doma.

Fr. St.

Dve sobi

priljubljeni za pisarno v pritličju, ali pa v I. nadstropju se iščeta. Najraje v sredini mesta. Prijazne ponudbe pod »P. U. poštno-ležeče, Ljubljana. 3380 (1)

Stanovanje

s 3 sobami, kabinetom, kuhinjo in pritliklinami se odda s 1. februarjem v Spod. Šiški, Franca Josipa cesta št. 107. Vpraša se istotam v 1. nadstropju. 3356 3-1

Hiša

se proda v Rožni dolini št. 136. Pet minut od Ljubljane, štiri stanovanja z lepim cvetličnim vrtom, pralnico in kletjo. — Več se izve istotam. 3331 6-1

Najkoristnejša
šivalni stroji
se dobe v naših prodajalnicah
Singer ha. akc. družba za šivalne stroje
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4.

Vinarska in gospodarska zadruga
v Dornbergu na Goriškem
ima na prodaj mnogo
tisoč hl najizbornejšega
VINA
med tem nekaj sladkega
à la „PROSEKAR“. — Na
željo se služi z vzorci.

Slovenci, pozor!
pri nakupovanju vencev.
Fr. Iglič
Ljubljana, Mestni trg 11
priporoča največjo zalogo krasnih
nagrobni vencev
in trakov z napisi.
Zunanja naročila se izvršujejo
hitro in točno.
- Cene brez konkurence! -

Zaloga moke Vinko Peter **Majdič** Kranj Jarše
v Ljubljani: Emonska cesta 2, v Siški: Jernejeva ulica 231.
Naročila se sprejemajo v obeh skladiščih in tudi v Ljubljani, Dunajska cesta 32.
Telefon št. 165. **KAREL MIEGLIC** Telefon št. 165.
3340 lastnik turške Larenčič & Domicelj, žilna trgovina. 3-1

Ivan Jax in sin
Dunajska cesta 17, Ljubljana.
Kolesa iz prvih tovarn Avstrije:
Bürkopp, Styria (Puch), Waffenrad.
Šivalni stroji
izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu.
Ustanovljena leta 1867. Vozenje poučujemo brezplačno.
: Adlerjevi :
pisalni stroji.
Ceniki zastoj in franko.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.
Usojam se javiti velečenjenemu občinstvu, osobito p. n. gg. naročnikom, da bom po prerani smrti nepozabnega soproga
Petra Keršiča
tovarnarja vozov
nespremenjeno nadalje vodila to obrt pod dosedanje trdiko ter prosim, da se tudi meni izvoli ohraniti enako zupanje, kakoršno se je izkazovalo mojemu pokojnemu soprogu, zagotavljajoč vsikdar najtočnejšo postrežbo.
Spodnja Šiška, 10. decembra 1909.
3390 1-1 **Vdova Keršič.**

IZPELJAVA
vseh poslovnih transakcij. — Izdajanje čekov, nakaznic in **KREDITNIH PISEM**
za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

MENJALNICNA DELNISKA DRUŽBA
MERCUR OSREDNJA MENJALNICA:
DUNAJ 1., WOLLZEILE 1.
Podružnice: Baden, Besh, Kaminica, Češka Lipa, Brno, Lillamerice, Moravski Zumburg, Modling, Ravi Jidin, Plzen, Praha, Braun, in Praha, Mala sira, Liberec, Cvilava

NAKUP IN PRODAJA
vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnih, srečk i. t. d., i. t. d.
Zavarovanje proti izgubi pri zbiranju srečk in vredn. papirjev.
Prospekte in cenike premij zastoj in franko.

Izvršuje vse
: bančne :
: posle. :

J. C. Mayer, Ljubljana, Stritarjeve ulice.
Banka in menjalnica.
Manufakturna trgovina na debelo in drobno.

: Zaloga :
vseh vrst sukna,
platna ter manu-
fakturnega blaga.
3027

Radi prezidave cerkve se prodajo

orglje

u Radečah pri Zidanem mostu. Cena
po dogovoru. Fr. Hierscha, župnik.

GOSTILNA

s hišo in vrtom v bližini Ljubljane se
tako prodajo pod zelo ugodnimi pogoji.
Ponudbe na naslov: L. Tomažič, Spodnja
Šiška. 3374 4-1

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.
Najbolj. koam. 2060-
čistil. sred-
stvo
Seydlin
Izdovateļi
O. Seydl
Ljubljana, Spital-Stritar. m. 1

Ugodna
prilika!
Havičkov platno
K 1030
K 1320
V. J. Ravnikar & Co.
Podebradech.
Pri naročbi dveh kosov Havičkov
platna ali 1 kos platna in 1 kos
posteljnega prta
Naročite
tako!

Kronično zaprtje,

oslabljenje črev, motenje v jetrih in žolču,
cirkulaciji krvi, v trebušnih organih kakor
tudi zlato žilo, preobilost in razne ženske
bolezni ozdravi gotovo in brez bolečin
nova in najbolj močna grenka voda

„Moravia“

v Sokolnici pri Brnu

Dobiva se v vseh lekarnah in večjih špe-
cierijskih trgovinah.

Glavna zaloga za Kranjsko: A. Sarabon, Ljubljana.

Gospodarsko društvo

Bermu, pošta Pazin, (Istra),
posreduje brezplačno pri prodaji
svojih udov. Cena je nizka. Vino
je bele, rdeče in črne boje; ka-
kovost izborna. (2983 1)

Išče se služba

za kakega boljšega slugo ali temu
primerna. -- Položi se na zahtevo
lahko tudi kavcija. Prosilec je večš
slov. in nemšk. jezika v govoru in
pisavi. Naslov pove uprava »Slov.«

Dobro ohranjena, skoro nova

TEHTNICA

iz medi (Messing) pripravna za špecerijsko
trgovino, se za ugodno ceno prodajo.

Natančnejša pojasnila pri Karlu Pla-
ninšku, Ljubljana, Dunajska cesta.

Na najvišje povelje Njegovega c. in kr. Apostol. Veličarstva.

XXVII. c. kr. državna loterija

Za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta denarna loterija, edina v Avstriji zakonito dovoljena, vsebuje 18.386 do-
bitkov v gotovini v skupnem znesku 514.900 kron.

Glavni do-
bitek znaša **200.000 kron.**

Srečkanje nepreklicno 16. decembra 1909. --- Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju III., Vordere Zollamtstr. 7,
v loterijskih kolekturah, tobakarnah, davčnih-, poštinih-, brzojavnih- in železniških uradih, v
menjalnicah itd.; igralni načrt za kupce brezplačno. --- Srečke se pošiljajo poštino prosto.

Od c. kr. loterijskega ravnanjstva. (Oddelek za državne loterije.)

AMERIKA
Kdor se za AMERIKO zanima
dobi na željo
brezplačno pojasnila za najboljšo vabo v Ameriko
CESARSKI PARINI:
Kaiser Wilhelm II. dolg 215 metrov
Kronprinzessin Cecilie dolg 215 metrov
Kronprinz Wilhelm dolg 202 metra
Kaiser Wilhelm der Grosse dolg 198 metrov
priplelejo potnike v 6 do 7 dneh
iz Bremena v New York.
Četudi iz Bremena vsak teden.
Ti cesarski parniki vozijo edino le iz Bremena;
koder se hoče voziti na cesarskih parnikih, more
potovati sigurno brez zaprek, ker nimajo nič pr-
vice, da bi mu to zabranili. Vsakemu je dano na
prosto voljo, da sme za svoj denar, na lastne stroške
potovati kamor hoče.
F. Miesler, Bremen, Rahmstrasse št. 30.
Odpredna popotnikov od Bremena v Ameriko,
Avstralijo in Afriko.
3405 4-1
Najnižje cene! Dobra posrežba!

POZOR!
Kupite kože vseh divjačin po
najvišjih dnevni cenah.
Vedno velika zaloga klobukov,
kakor tudi čepic lastnega izdelka.
Se priporoča za izdelovanje kožuhov vseh vrst
kakor tudi damskih jop, kolerjev, mufov.
V zalogi ima vedno veliko izbero vseh vrst kožu-
hovine. Sprejemajo se popravila vseh v to stroko spa-
dajočih predmetov. Izdeluje se vse po najnižjih cenah.
J. WANKE, Ljubljana,
Sv. Petra cesta šte. 21

NAZNANILO.
Slavnemu občinstvu ter gg. gostilničarjem vljudno na-
znanjam, da sem **otvoril v Spod. Šiški** na Celovski
cesti št. 117 poleg hotela Vega
trgovino z vinom na debelo.
Dobivajo se: **belo istrijsko vino, muška-
telec, črni teran**, sploh več vrst dobrega in prist-
nega vina. Cene zelo nizke, postrežba točna.
Vljudno se priporoča **Franc Milanović,**
trg. z vinom, Spod. Šiška.

Veliko zalogo absolutno zjamčenega
pristnega vina, 1097

priporočano opetovano od knezoškof. ordi-
narijata ljubljanskega p. n. vlč. gg. župnikom
za mašna vina, ima **Kmetijsko društvo**
v Vipavi. --- Izborna kvaliteta: letošnje
belo mašno vino od 30-40 K. Sorti-
rano vino rizling, beli burgundec, slivaneč
in zelen od 40-55 K, črni „Karminet“ po
55 K, postavljeno v Postojno ali Ajdov-
ščino. --- Izpod 56 litrov se ne oddaja;
na debelo po dogovoru ceneje. --- Stara
desertna vina v buteljkah po 1 do 120 K,
vinski kis po 30 K in tropinsko žganje po
2 K liter.

Prevara izključena, ker je klet pod
nadzorstvom dekana vipavskega.

Za zadrage in večje množine izjemne
cene. --- Za obilne naročbe se priporoča
Kmetijsko društvo v Vipavi.

N. F. Schaffer

nadzornik c. kr. državne
železnice v Beljaku prosi,
da se mu dološlje 11 ška-
telj tako izborna učinku-
jočih 3281

Salmijakovih pastil

(kašelj, lajšajočih, slez razkrajajočih)

lekarna Piccoli v Ljub-
ljani, c. in kr. dvornega
založnika, papeževnega
dvornega založnika. Ena
škatičica 20 vin., 11 ška-
telj 2 kroni. Naročila po
povzetju.

VINSKE SODE

z hrastovega lesa, nekoliko rabljene, zdrave, močne
od litrov 56/65
" " 100/120
" " 200/220
" " 600/800

nadalje 8 komadov prav močnih, zdravih hrastovih
sodov z vratkami v obsegu hit. 36, 36, 39, 39, 40
46, 42 in 50 ima naprodaj po primerno nizki cen
295 119-1

tvrdka M. Rosner & Co,
Ljubljana, poleg Koslerjeve pivovarne,

Ura z verižico za samo kron 2.-.

Vsled nakupa velike zaloge ur, razpošilja
slezijska tovarna: 1 prekrasno pozlačeno,
36 ur idočo precizijsko-anker-uro z lepo
verižico za samo K 2.-, ter 3letnim pis-
menim jamstvom. Pri nakupu 3 kosov cena K 5-50,
5 kosov K 9.-. Pošilja proti povzetju

prus.-slezijska izvozna tvrdka
A. GELB, Krakov 340.
2561 Za neugajajoče denar nazaj. 1-1

Vinotoč

Mestni trg šte. 13

(ustanovljen leta 1856) priporoča svoja

izvrstna namizna vina.

Zgubila se je 3430 3-1

lovska psica

kratkodlaka istrska braka, srednje velikosti,
bele barve, rujavih ušes, z rujavo liso za
plečem. Pogrešam jo od 10. t. m. Kdor jo
je prijel, naj mi sporoči, plačam 10 K na-
grade. **Anton Novak, lovec v Sodražici,**
Kranjsko.

Podružnice

Spiljet, Celovec,

Serajevo, Trst

- Delniška glavnica -
K 3.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeva ulica 2

sprejema vloge na knjižice in na te-
koči račun, ter jih obrestuje po čistih **4 1/2 %**

Kupuje in prodaja srečke in vse vrste vrednostnih papirjev po dnevnem kurzu.

Podružnice

Spiljet, Celovec,

Serajevo, Trst

- Rezervni zaklad -
K 350.000.